

c. *S. c. albistriata* (Brehm) in Dalmatië, Kroatië, Montenegro, Herzegovina, Turkije, Griekenland en op de grieksche eilanden, Cyprus en in Klein-Azië zuidelijk tot Palestina. Deze vorm heeft een meer spitsen vleugel dan *S. c. cantillans* en donkerder keel en breder baardstreep. In den winter trekt deze vogel naar het zuiden en werd in de oasen in de Sahara en bij het Tsaadmeer aangetroffen. Zes vondsten zijn bekend van Noord-Europa, alle van de britsche eilanden, nl. van St. Kilda (Hebriden), Fair Island (Shetlands), twee van Ierland en twee van Engeland en Schotland. Vijf hiervan werden gevangen in de maanden Mei en Juni, het zesde exemplaar (Ierland) in September. Het door ons onderzochte stuk bleef tot eind Juli in het leven en bevindt zich thans in de collectie Artis.

Ornithologie van Nederland

1942, 2e mededeling

DOOR

Dr C. G. B. TEN KATE.

Corvus c. cornix L. — Bonte kraai.

Op 28 Mei 1942 nam ik een troep van 12 ex. waar ten N van Enkhuizen, het meest NO-puntje van de „neus” van Noord-Holland. Dit waren kennelijk dieren, die in het voorjaar naar het NO wilden trekken, maar om enigerlei reden de sprong over het water niet waagden. Bij nader toezien bleek dan ook, dat vele ervan iets aan de vleugels mankeerden. Einde Juni waren deze dieren aldaar niet meer aanwezig. (W. H. van Dobben).

Op 29 Juli 1942 nam ik in de Noordoostpolder, dicht bij kamp Ramspol één bonte kraai waar, die daar op een akker zat tussen 15 zwarte kraaien. Bij mijn komst vlogen de vogels eerst landwaarts in, maar later staken ze het Zwarte Meer over naar het Kampereiland. Omstreeks 26 Augustus werd in dezelfde omgeving een ex. gezien door een der Inspecteurs van de NO-polder; vermoedelijk betrof dit wel hetzelfde ex., dat ook ditmaal bij een aantal zwarte kraaien zat. (t. K.).

Waarnemingen uit die maanden zijn vrij zeldzaam (zie Nederl. Vogels, p. 58). (t. K.).

Pyrrhula p. coccinea (Gm.) — Goudvink.

Op 21 Aug. 1942 zag ik te Wassenaar een ♂ goudvink met drie vlugge jongen. (L. J. Kleyn).

Volgens de Nederl. Vogels, p. 102, is de soort in het westen een zeer zeldzame broedvogel. (t. K.).

Loxia c. curvirostra L. — Kruisbek.

Hieronder volgt een opsomming van de ter beschikking staande gegevens over de jongste invasie:

Provincie GRONINGEN:

Noordlaren: 15 Juni een troep in het Noordlaarder bos.

(van Dobben).

Provincie FRIESLAND:

Oldeberkoop: sinds $\pm$ 18 Augustus van 's morgens tot 's avonds troepjes van 5 à 6, trekkend; 30 Augustus viel het hoogtepunt; 31 Augustus nog slechts enkele ex.; naderhand nog wel weer eens enkelingen.

(Med. Bosch).

Joure: 26 en 27 Augustus resp. ♀ ad. en ♂ ad. ontvangen, beide waarschijnlijk draadslachtoffers.

(Bosch).

Huizum: 28 Augustus 7 ex., waaronder één rood ex.

(Med. Bosch).

Appelscha: 30 Augustus talrijk; troepjes van $\pm$ 10.

(Med. Bosch).

Cornjum: laatst van Augustus troepjes van 15—20 stuks.

(Bosch).

Provincie DRENTE:

Frederiksoord: 30 Augustus een troep van $\pm$ 100 en kleinere troepjes van $\pm$ 20.

(Med. Bosch).

Provincie NOORD-HOLLAND:

Aerdenhout: 19 Juli de eersten, verder waargenomen op 31 Augustus, 13 September, 11 October en 2 November.

(J. G. van Marle, in litt., 2 Nov.).

Op 30 Augustus aldaar en in de A.W.-duinen talrijk, overal troepjes.

(Veldkamp en Resoort).

Op 19 September aldaar een juv. ex. gezien en een tweede ex. gehoord.

(J. H. Smidt van Gelder).

Gooi: 26 Juli de eersten (2 ex. te Valkerveen); daarna geregeld in klein aantal; op 27 tot en met 31 Augustus een „top”; tot $\pm$ 15 September geregeld in klein aantal, waarna een tweede „golf” kwam, waarschijnlijk minder groot dan de eerste. Ook in October nog waarnemingen.

(H. J. Slijper, in litt., 23 Oct.).

Ook in November nog aanwezig: 2 Nov., ♂ en ♀ dood gevonden te Laren; 13 Nov. vloog een ♀ tegen een raam aldaar.

(J. G. van Marle).

Provincie ZUID-HOLLAND:

Den Haag en omgeving: 3 Juli vloog een ♀ ad. zich dood tegen een ruit te Wassenaar; 4 Juli, ♂ juv. en ♂ met weinig rood, ontvangen, resp. afkomstig van Zorgvliet en de Ieplaan.

(G. A. L. Bisseling).

30 Augustus waargenomen te Wassenaar.

(J. G. van Marle).

Provincie UTRECHT:

Maarn: sinds 14 Augustus tot mijn vertrek op 31 Augustus iedere dag grote en kleinere kluchten, zowel ♂♂ en ♀♀ als juv. ex.

(A. A. J. H. Marres).

Provincie GELDERLAND:

Loenen: 20 Augustus 8 ex., vliegend → ZO.

(A. van Blijenburgh).

Bennekom: troepen van 5—50 stuks; ook 2 November nog aanwezig.

(Jb. van de Peppel, in litt., 2 Nov.).

Provincie ZEELAND:

Vlissingen: 9—12 Juli 1 ♀ in mijn tuin.

(G. J. M. de Greef).

Volgens de Nederl. Vogels, p. 108, arriveren de voorlopers meestal in Juni, waarna in Juli het maximum pleegt te worden bereikt. Bij de huidige invasie werden de eersten eveneens in Juni signaleerd (15 Juni, Noordlaarder bos), maar het maximum viel dit jaar duidelijk later, nl. in het eind van Augustus, zoals vooral blijkt uit de opgaven betreffende Friesland en het Gooi, terwijl voor het laatste gebied zelfs van een tweede „golf” wordt gesproken, die viel in de tweede helft van September.

(t. K.).

***Loxia leucoptera bifasciata* (Brehm) — Witband-kruisbek.**

Op 7 Sept. 1942 werd een ex. gevangen te Harderwijk en aangekocht voor 's Rijksmuseum te Leiden, waar de vogel nog in leven is.

(A. A. Tjittes en G. C. A. Junge).

Op 2 Oct. 1942 werden door een betrouwbaar vogelvanger op het landgoed Zuidereng te Bennekom een drietal voorwerpen van deze soort met zekerheid waargenomen.

(Jb. van de Peppel).

Op 25 Nov. 1942 werd aldaar een ♀ juv. gevangen, dat enige dagen later stierf (coll. Plantenziektenkundige Dienst, Wageningen).

(A. B. Wigman).

Volgens de Nederl. Vogels, p. 111, is de witband-kruisbek een zeldzame gast, waarvan de laatste positieve vondst dateert van 1891 (Texel). De meeste vangsten stammen van Harderwijk, waar op 11 en 19 Sept. 1889 totaal zelfs 22 stuks werden gevangen! Zeer waarschijnlijk is daar in Mei of Juni 1911 wederom een ex. bemachtigd.

(t. K.).

***Emberiza hortulana* L. — Ortolaan.**

Op 11 Mei 1942 vertoefden 12 ortolanen, waarvan sommige ♂♂ halffluid zongen, in de struiken en doorns te Hoophuizen.

(L. Tinbergen).

Op diezelfde dag 1 ex. te Emmeloord, op het voormalige eiland Schokland.

(J. Muller).

***Regulus r. regulus* (L.) — Goudhaantje.**

Een troepje van minstens 5 ex. was reeds op 4 September 1942 in het IJsselmeerpark te Hoorn aanwezig.

(A. L. J. van IJzendoorn).

Volgens de Nederl. Vogels, p. 198, kunnen de eerste al in Augustus verschijnen: 24 Aug. 1928 Ferwoude, bij Workum.

(t. K.).

***Regulus i. ignicapillus* (Temm.) — Vuurgoudhaantje.**

1 October 1942 3 à 4 ex. te Emmeloord, op het voormalige eiland Schokland.

(J. Muller).

28 October 1942 minstens 2 of 3 in het plantsoen te Kampen, terwijl ik 29 October een ex. voor mijn collectie ontving, dat door Muller dood was aangetroffen aan de kade aldaar.

(t. K.).

29 October 1942 1 ex. aan de dijk van de Noordoostpolder, 5 km benoorden Urk; 30 October enkele tussen Urk en Ramspol.

(J. Muller).

***Panurus b. biarmicus* (L.) — Baardmees.**

Terwijl in 1941 de baardmees nog broedde in het opgespoten moerasgebied bezuiden de Ramspol en het ons daar toen zonder moeite gelukte een aantal nesten op te zoeken, namen we de soort daar in 1942 zelfs in het geheel niet meer waar; de cultivering van dit terrein was inmiddels ook sterk voortgeschreden. Ook in het broedgebied aan de kust van het Kampereiland langs het Zwarte Meer was de baardmees dit jaar veel minder talrijk en stelden we slechts op een drietal plaatsen in het door ons gecontroleerde gedeelte tussen de Ramspol en de Garstesluis, een of enkele paartjes vast. De reden van de achteruitgang in dit laatste terrein is niet duidelijk.

(t. K.).

***Lanius e. excubitor* L. — Klappekster.**

Op 14 April 1942 een ex. te Hooge Hexel bij Wierden (Ov.).

(E. D. Maaldrink).

Op 17 Mei 1942 twee broedgevallen bij Heeze, N.Br. (zie verder dit no., p. 123 en 124).

***Muscicapa h. hypoleuca* (Pall.) — Zwartgrauwe vliegenvanger.**

Terwijl in 1941 23 nesten van de zwartgrauwe vliegenvanger te Wierden (Ov.) werden aangetroffen, bedroeg het aantal in 1942 op 28 Mei zelfs 28. Van de in 1941 geringde 75 jongen werd één ex. op 3 Mei 1942 bemachtigd te Oirsbeek, L. en werden 4 anderen broedend in het terrein opgevangen. In 1942 werden 46 ex. door mij geringd, waaronder 16 met kanarieringen.

(E. D. Maaldrink).

***Muscicapa p. parva* Bechst. — Kleine vliegenvanger.**

Op 13 Sept. 1942 nam ik in een boomgaard op het terrein van het Provinciaal Ziekenhuis te Santpoortstation 2 ex. van de kleine vliegenvanger waar; zij lieten zich geruime tijd van ± 10 m afstand waarnemen. Eén was zeker een ♂ (klein roodborstachtig diertje) en het andere ex. waarschijnlijk een ♀, misschien een juv. ex. De witte staartvlekken aan de zijanten van de basis waren goed zichtbaar.

(J. R. H. Schaank).

In de Nederl. Vogels, p. 222, werden afgezien van de twee vermeende broedgevallen, slechts vijf waarnemingen genoemd, de laatste van 1933 (4 October, Texel). Sindsdien werd nog één waarneming in de literatuur vermeld: 8 Oct. 1936, 1 ex. in ♀-kleed in het bos op Vlieland („Ardea”, 26, p. 75). Dit is dus het 7e geval.

(t. K.).

***Locustella n. naevia* (Bodd.) — Sprinkhaanrietzanger.**

Op 11 April 1942 nam ik een volop zingend ex. waar in de duinen van Wassenaar.

(W. Hellebrekers).

Volgens de Nederl. Vogels, p. 237, waren tot nu de vroegste data 10 April (1914, N.-Beveland) en 12 April (1930, Valkenswaard); sindsdien zijn geen eerdere data meer gepubliceerd.

(t. K.).

***Sylvia c. cantillans* Pall. — Baardgrasmus.**

Volledigheidshalve zij ook hier de eerste vangst in ons land van een baardgrasmus (te Beverwijk, op 26 Mei 1942) vermeld. Zie verder p. 100 van dit no.

(t. K.).

***Saxicola torquata rubicola* (L.) — Roodborsttapuit.**

20 September 1942 minstens 2 ex. bij Ens, op het voormalige eiland Schokland.

(t. K.).

30 September 2 ex. bij Emmeloord, aldaar.

(J. Muller).

***Phoenicurus ph. phoenicurus* (L.) — Gekraagde roodstaart.**

Reeds op 21 Maart 1942 te Oldeberkoop; vergissing is uitgesloten.

(Med. G. Bosch).

Voor andere Maart-data zie de Nederl. Vogels, p. 298 en Limosa, 15, p. 36.

(t. K.).

***Apus a. apus* (L.) — Gierzwaluw.**

De laatste 2 ex. zag ik te Hoorn op 8 September 1942, nadat ik er sinds eind Augustus geen een meer had waargenomen.

(A. L. J. van IJzendoorn).

Voor andere September-waarnemingen zie de Nederl. Vogels, p. 328, Limosa, 14, p. 121 en Ardea, 31, p. 134.

***Cuculus c. canorus* L. — Koekoek.**

8 September 1942 één ex. te Grouw. (A. F. W. van Blijenburgh).

9 September 1942 één ex. op Marken. (A. L. J. van IJzendoorn).

Volgens de Nederl. Vogels, p. 366, duurt de herfsttrek tot half September, zelden langer, terwijl October-gegevens sporadisch zijn. (t. K.).

***Falco s. subbuteo* L. — Boomvalk.**

Tegenover mijn huis bevindt zich een oude begraafplaats met parkachtige aanleg en hoog opgaand geboomte, waar alle jaren een paartje boomvalken broedt. Dit najaar (1942) zag ik de vogels nog in den namiddag van den 30sten October boven hun broedgebied jagen; daarna heb ik ze niet meer waargenomen. (Tsj. de Vries).

Volgens de Nederl. Vogels, p. 422, zijn waarnemingen na half October zeldzaam. (t. K.).

***Buteo l. lagopus* (Pontopp.) — Ruigpootbuizerd.**

Op 27 September 1942 zag ik reeds één ex. op het voormalige eiland Schokland. (t. K.).

Volgens de Nederl. Vogels, p. 443, is de vroegste najaarsdatum 24 September (1924, Vogelenzang). (t. K.).

***Circus pygargus* (L.) — Asgrauwe kuikendief.**

Op 20 Mei 1942 zagen Bouma en ondergetekende op een afgelegen en zeer rustig vennetje ten N van Arcen, L., een paartje grauwe kuikendieven, dat aldoor daalde op dezelfde plek en elkaar daar afwisselde. De vogels waren zeer mak en herhaalden dit op een afstand van ruim 100 m. Niettegenstaande wij het beperkte terrein zeer goed afzochten, konden wij geen nest vinden, zodat wij vermoeden, dat het nog slechts inleidingsbewegingen tot paring en nestbouw waren. In elk geval is dit een voor Limburg niet bekend voorkomingsterrein. (W. Hellebrekers).

In de coll. Roncken te Arcen bevindt zich een Augustus-vogel uit die omgeving (Avif. Limb., p. 104). (t. K.).

***Circus c. cyaneus* (L.) — Blauwe kuikendief.**

Tijdens de excursie bij Heeze, op 17 Mei 1942, vond de heer M. Kleyn midden in de heide bij het Maasven een viertal zeer vuile eieren. Drie daarvan zijn thans in mijn collectie; volgens de mening van de Vries en ook van mij zelf zijn het eieren van de blauwe kuikendief, hoewel de maten (resp. 45.7×37.1 ; 48.8×37.1 en 48.8×38.4) aan de hoge kant zijn. Die van *C. cyaneus* en *C. aeruginosus* lopen echter in elkaar over. De plaats, waar zij gevonden zijn, was ook absoluut ongeschikt voor de bruine (of zij zouden door den vinder ver moeten zijn medegenomen en daar weggeworpen), terwijl m.i. de granulatie ook te fijn is voor de bruine. (W. Hellebrekers).

***Accipiter gentilis gallinarum* (Brehm) — Havik.**

Op 20 Juni 1942 ontving ik een jonge havik, afkomstig van een uitgehaald nest met 4 jongen, bij Helleendoorn. (E. D. Maaldrink).

***Milvus m. milvus* (L.) — Wouw.**

Op 31 Juli 1942 vloog boven Heusden een voorwerp van deze soort.
(J. H. Smidt van Gelder).

***Haliaeetus a. albicilla* (L.) — Zeearend.**

Van 10 October 1941—25 Januari 1942 huisde een zeearend tussen Leiden en Den Haag, niet ver van de spoorlijn.

(A. F. W. van Blijenburgh).

***Platalea l. leucorodia* L. — Lepelaar.**

Op 11 Mei 1942 2 ex. aan de kust van het IJsselmeer bij Hoophuizen.
(L. Tinbergen).

Op 1 Juli 1942 zag J. Muller in de NO-polder bij Urk 23 lepelaars; op 6 Juli namen wij samen op grote afstand vermoedelijk ook 5 à 10 ex. in diezelfde omgeving waar.
(t. K.).

Op 10 Augustus 1942 2 ex. op een zandbank ver uit de kust voor het Kampereiland benoorden de Ketel.
(t. K.).

Volgens Dr Jac. P. Thijssse hebben zomer 1942 een paar lepelaars gebroed in Waterland (zie Lev. Natuur, 47, p. 96).

***Ardea p. purpurea* L. — Purperreiger.**

Hoewel op 30 April en gedurende de hele eerste Mei-decade 1 of hoogstens 2 purperreigers door ons werden waargenomen bij het oude broedterrein aan de kust van het Kampereiland langs het Zwarte Meer, heeft de soort daar in het seizoen 1942 vermoedelijk wederom niet gebroed. Gegevens over voorkomen na die periode ontbreken.
(t. K.).

***Botaurus st. stellaris* (L.) — Roerdomp.**

In het broedseizoen 1942 stelden wij de aanwezigheid van roerdompen in de omgeving van Kampen op minstens vijf plaatsen vast, zowel door waarneming als door het horen van het gebrul en wel aan de IJssel boven de stad, aan de IJssel beneden de stad, aan de IJsselmeerkust langs de Kattenwaard en op minstens twee plaatsen aan de kust van het Kamper-eiland langs het Zwarte Meer.
(t. K.).

In 1942 broedde de roerdomp weer te Heeze, bij Eindhoven.

(J. M. van Tuyl van Serooskerken).

Op 4 Aug. 1942 één ex. bij de Mokkebank aan het IJsselmeer bij Laaxum.
(F. Niesen).

***Cygnus olor* (Gm.) — Knobbelzwaan.**

Op 15 Mei 1942 4 ex. (2 ad. en 2 juv.) in het IJsselmeer bij Hoophuizen.
(L. Tinbergen).

***Anser a. anser* (L.) — Grauwe gans.**

Op 15 Augustus 1942 vertoefde één ex. bij een koppel zwemeenden in het IJsselmeer bij Kampen, bezuiden de Ketel; op 17, 23 en 30 Augustus en ook op 13 September verbleef de vogel nog steeds op dezelfde plaats.
(t. K.).

***Anas strepera* L. — Krakeend.**

Op 21 Mei 1942 3 ♂♂ in het IJsselmeer bij Hoophuizen.

(L. Tinbergen).

***Anas a. acuta* L. — Pijlstaart.**

Nadat reeds vóór en tijdens de excursie, op 17 Mei in de omgeving van Heeze, pijlstaarten bij het Maasven waren gezien, ontdekten Bouma en ondergetekende op 18 Mei een ♀ met minstens 4 jongen. Wij hebben het ♀ zeer goed waargenomen en één jong in handen gehad, zodat vergissing is uitgesloten. Naast de limburgse peel kan dus ook Oost-N.Brabant tot de broedplaatsen worden gerekend. (W. Hellebrekers).

Volgens de Nederl. Vogels, p. 603, was het aantal broedgevallen van werkelijk wilde vogels tot nu toe hoogstwaarschijnlijk beperkt tot twee, beide in de limburgsche peel. (t. K.).

***Netta rufina* (Pall.) — Krooneend.**

In Juli j.l., werd mij een drietal enveloppen toegezonden, die ieder enkele pluisjes dons en een paar veertjes uit eendennesten bevatten, met het verzoek, zoo mogelijk, de soort te willen bepalen, waarvan zij afkomstig waren. Eén stelletje behoorde zonder twijfel aan de gewone wilde eend, *Anas pl. platyrhynchos* L.; de beide andere hoogstwaarschijnlijk (de gezonden hoeveelheid determinatiemateriaal was te gering voor een definitieve uitspraak) aan de krooneend.

De vinder had in twee gevallen de ♀♀ op het nest gezien en ♂♂ van verschillende soorten in de omgeving zwemmende waargenomen.

Later werd mij bericht, dat mijne determineering inderdaad juist was geweest en dat drie paartjes van de krooneend in een plas van het Hollandsch-Utrechtsche laagveengebied hadden gebroed. En nog later vernam ik van andere zijde, dat dit in den „Botshol” bij Abcoude zou hebben plaats gevonden.

Daarmede is dus thans bevestigd, wat reeds lang werd vermoed. Op 20 en 27 Mei 1911 zag ik 2 ♂♂ en 1 ♀ op de Ankeveensche plassen (Jaarboekje N. O. V., 8, p. 26) hetgeen — gevoegd bij het feit, dat het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden herhaaldelijk oude ♂♂ in onvolkomen zomerkleed en jonge voorwerpen ontving, die in de eerste dagen van Augustus op de Utrechtsch-Hollandsche plassen waren geschoten — Prof. E. D. van Oort deed veronderstellen (Ornithol. Neerl., I, p. 189), dat de soort bij Nieuwkoop of in het Naardermeer zou broeden. In het laatstgenoemde gebied zou, volgens Prof. A. A. van Bemmelen, dit broeden reeds in 1879 zijn geconstateerd, maar bewijsstukken daarvan zijn niet aanwezig. (Tsj. de Vries).

Volgens Amoeba, 21, p. 76, nam de bewaker van de Botshol einde Mei een oude met een stel jongen waar; begin Juni vond hij een nest met 8 eieren, dat echter verstoord werd (de doppen werden verzameld); op 21 Juni vond hij een derde nest, met 9 eieren, dat op 26 Juni door de heren A. Hinloopen en H. F. van der Lee, onafhankelijk van elkaar, eveneens werd ontdekt. Op 3 Juli kwamen 7 eieren uit; de schalen der 2 andere, schiere eieren, bevinden zich in het Zoölog. Museum te Amsterdam. De eenden met jongen zijn naderhand ook verscheiden malen waargenomen op de Vinkeveensche plassen. (t. K.).

***Aythya fuligula* (L.) — Kuifeend.**

Bij verschillende bezoeken in het broedseizoen 1942 telde ik aan het Waschmeer bij Hilversum steeds 2 of 3 kuifeenden met kuikens,

maar op 29 Juli kon ik met zekerheid vaststellen, dat er 4 paren hebben gebroed.

Verder zag ik op een steenfabriek in de gemeente Velp, nabij Arnhem, op 25 Aug. 1942 in een kleiput een kuifeend met 7 jongen, die de grootte hadden van de oude vogel. De kleiput had steile onbegroeide kanten en was aan één zijde slechts zeer spaarzaam met riet begroeid.

(J. N. van den Brink).

Op 25 Mei 1942 vertoefden minstens 15 kuifeenden, vrijwel alle, zo niet uitsluitend ♂♂, in de mond van het Kattediep op het Kampereiland.
(t. K.).

***Somateria m. mollissima* (L.) — Eidereend.**

Op 1 November 1942 een ♀ of juv. in het IJsselmeer, vlak bij de Noordoosterpolderdijk, niet ver van Schokkerhaven. (J. Muller).

Het aantal gegevens uit de kom van het IJsselmeer is zeer gering; zie Vogels Zuiderzeegebied, p. 55 en 1e Aanv., verder Ardea, 29, p. 213 en 30, p. 242. (t. K.).

***Phalacrocorax carbo sinensis* (Shaw en Nodder) — Aalscholver.**

Volgens Dr Jac. P. Thijssse vestigden zich in het broedseizoen 1942 enige honderden aalscholvers in het Naardermeer, midden in de broedplaats van de purperreigers (zie Lev. Natuur, 47, p. 63).

***Podiceps c. cristatus* (L.) — Fuut.**

Aan de kust van het Kampereiland broedt de fuut nog steeds in kolonies (zie voor 1923: Jaarber. Cl. N. V., 13, p. 107; voor 1936: Orgaan Cl. N. V., 9, p. 82). In 1942 telde ik op 31 Mei op één plek benoorden de Ketel minstens 20 paar en vonden we verscheiden nesten dicht bij elkaar.
(t. K.).

***Podiceps n. nigricollis* Brehm — Geoorde fuut.**

Op 29 Juli 1942 heb ik met mijn broer getracht de populatie van de geoorde fuut op het Waschmeer bij Hilversum zo nauwkeurig mogelijk vast te stellen. Wij telden 47 adulte en 35 juveniele ex.
(J. N. van den Brink).

Op 6 Sept. 1942 vertoefde een ex. in winterkleed in een braak aan de binnenzijde van de dijk te Lutjeschardam.

(A. L. J. van IJzendoorn).

***Columba oe. oenas* L. — Holenduif.**

In 1942 stelde ik voor het eerst het broeden van de holenduif vast te Alblasserdam: Op 14 Juni bevond zich een 2-legsel in de dichte klimop van het gemeentehuis. Vermoedelijk door kraaien werd het nest later verstoord.
(H. Ruiter).

***Charadrius dubius curonicus* Gm. — Kleine pluvier.**

Op 21 Mei 1942 2 ex. aan de kust van het IJsselmeer bij Hoophuizen.
(L. Tinbergen).

***Calidris alpina schinzii* (Brehm) — Kleine bonte strandloper.**

In 1942 broedde een paartje aan de IJssel bij Zalk. Zie Haverschmidt, Ned. Broedv., p. 50.
(t. K.).

***Tringa hypoleucos* L. — Oeverloper.**

Op 20 Juni 1942 vertelde Dr P. v. d. Burg mij, dat hij een dag of wat te voren een oeverloper had gevonden met pasgeboren jongen. Op 21 Juni bracht hij mij naar de broedplaats, gelegen in een oude tichelpot, van een steenfabriek aan de IJssel, tussen Dieren en Velp. Ik schatte de jongen op 8 à 10 dagen, in vergelijking met jongen van andere steltlopers van die grootte. Zij bevonden zich steeds langs de begroeide oever van de plas der tichelpot en waren al bijna even groot als de oude dieren, die druk alarmerend bij de jongen neerstreken en deze telkens trachtten weg te lokken. De jongen waren reeds even vlug ter been als de ouden en wipten reeds op dezelfde wijze met de staart. Verschillende malen zagen wij twee jongen tegelijk, éénmaal zelfs drie. Toen wij de oeverkant grondig afzochten, vonden wij waarschijnlijk ook het nest. Het lag tussen de begroeiing en goed verscholen. De oude dieren streken telkens op de paaltjes van een hek langs de tichelpot en ik heb toen mijn schuiltentje bij een dier paaltjes opgesteld, maar de oeverlopers streken toen steeds op een paaltje buiten het bereik van mijn filmcamera. De jongen bleven steeds in de ruigte en tussen de biezen- en rietkraag, liepen soms ook naar kleine eilandjes, welke in de plas lagen en stapten daarbij dapper door het ondiepe water.

(J. P. Strijbos).

Tot nu toe werd het broeden in ons land slechts geconstateerd aan de Waal bij Nijmegen, waar in 1920 op 20 Juni een bijna vluchtig jong werd verzameld en op 31 Mei 1924 een 4-legsel (beide coll. Rijksmuseum; „Ardea”, 13, p. 97).

(t. K.).

***Tringa ochropus* L. — Witgatje.**

Op 11 Februari 1942 nam ik tijdens vorst 1 ex. waar aan het Sprenkelkanaal, Amsterdamse waterleidingduinen.

(F. Niesen).

Dit is het vijfde bekende Februari-geval, daar na hetgeen ik vermeldde in Limosa, 15, p. 40, nog twee waarnemingen werden gepubliceerd: 21 en 27 Februari 1941 resp. 2 en 1 ex. in de Eempolder (Ardea, 31, p. 129).

(t. K.).

***Tringa totanus robusta* (Schiöler) — IJslandse tureluur.**

Voor de collectie Sillem—van Marle ontving ik uit Hornhuizen (Gr.) een ♂ van den vorm *robusta* in winterkleed, van 28 September 1942. De vleugels meten 169 en 168 mm (droog).

(J. G. van Marle).

***Phalaropus lobatus* (L.) — Grauwe franjepoot.**

Op 28 Mei 1942 werd door den heer Joh. A. M. Warren een ♂ in volkomen prachtkleed waargenomen in een plasje in de Haamstedse duinen, op Schouwen (zie Lev. Natuur, 47, p. 63).

Volgens de Nederl. Vogels, afl. 7, p. 837, waren tot 1942 slechts twee Mei-waarnemingen bekend: 15 Mei (1919, Texel) en 26 Mei (1927, Lemsterhop).

(t. K.).

***Recurvirostra a. avosetta* L. — Kluit.**

Op 11 Mei 1942 3 ex. aan de kust van het IJsselmeer bij Hoophuizen.

(L. Tinbergen).

Op 31 Mei 1942 vloog 1 ex. langs de kust van het Kampereiland, benoorden de Ketel, in de richting van de NO-polder.

(Muller en t. K.).

***Larus minutus* Pall. — Dwergmeeuw.**

Op 18 Juli 1942 zag ik een aantal dwergmeeuwen (2-jarig en ad.) in baltsvlucht boven de heide bij Hulshorst. (L. Tinbergen).

Op 17 Juli 1942 tweemaal 1 ex. in de Noordoostpolder, resp. bij Schokkerhaven en ver in de polder. (J. Muller).

In 1942 werd een 15-tal paartjes broedend aangetroffen in een laagveengebied in Friesland, volgens een bericht in de Nieuwe Rotterdamsche Courant, in de Linde-vallei. Zie Haverschmidt, Nederl. broedvogels, p. 63 en plaat V, waarop een foto is afgebeeld van een adulte vogel bij een nest met 3 eieren, in *Stratiotes aloides*, opgenomen 29 Mei. Positieve broedgevallen waren uit ons land niet bekend. (t. K.).

***Larus r. ridibundus* L. — Kapmeeuw.**

Op een veenplas bij Nijverd al telde ik op 20 Juni 1942 8 nesten van de kapmeeuw. Bij deze plas vond ik ook een nest van het visdiefje (*Sterna hirundo*) en van de zwarte stern (*Chlidonias niger*).

(E. D. Maaldrink).

In 1942 heeft een aantal kapmeeuwen een broedpoging ondernomen in het z.g. Boezemland van de Overwaard bij Kinderdijk. Op 6 Juni vonden wij één legsel met twee bebroede eieren; op 28 Juni werden vijf nesten met 2 en één met 3 eieren aangetroffen, welke drijvende te midden van biezen gebouwd waren. In verband met de schade, die de meeuwen toebrachten aan de talrijke nesten van de zwarte stern — in wijde omgeving werden practisch alle eieren opgegeten — werden alle legsels geraapt. Voordien hebben kapmeeuwen nimmer in wijde omtrek van Kinderdijk gebroed.

(M. Mees en H. Ruiter).

***Larus a. argentatus* Pont. — Zilvermeeuw.**

Op 4 Juni 1942 vertoefden ruim 100 adulte zilvermeeuwen in de haven van Monnikendam en het Monnikerdammer Gat.

(A. L. J. van IJzendoorn).

Ook elders aan het IJsselmeer kwam dit voor, vermoedelijk door verstoren op de broedplaatsen (zie ook „Ardea”, 31, p. 132). (t. K.).

***Larus hyperboreus* Gm. — Burgemeester.**

In het begin van 1942 ontving ik nog de volgende ex., allen uit Scheveningen: $\pm$ half Januari een ad. ex. (coll. Gymnasium Laan van Meerdervoort); 27 Januari een juv. ex. en 8 Februari eveneens een juv. voorwerp.

(G. A. L. Bisseling).

Voor verdere waarnemingen, zie Limosa, 14, p. 63 en p. 126 en 15, p. 41. (t. K.).

***Porzana porzana* (L.) — Porceleinhoen.**

Op 30 Juli 1942 werd een adult ex. van deze soort dood aangetroffen onder de draden van de electriciteitsleiding te Oud-Alblas. Tijdens de zomer was het voorkomen van deze species door mij in deze omgeving nog niet vastgesteld.

(H. Ruiter).

***Coturnix c. coturnix* (L.) — Kwartel.**

Op 15 Juni 1942 hoorde ik de kwartel roepen bij Wierden (Ov.).

(E. D. Maaldrink).

Kampen, November 1942.